

NATUURGROEP KOCKENGEN ZOMER 2015

ZOMER!

Foto: Hayo Baan

INHOUD

- Voorwoord
- Onthulling Paul Vlaanderenpad
- Birding Colombia
- De Ringslanghoop
- Rood en Zwart Peperboompje
- Zaterdag 30 mei excursie Parkbos de Haar
- Nestkastwerkgroep
- Vroege weidevogel Naturommetje, 14 maart 2015
- Matige broedresultaten bij de Zwarte Sterns in het Polderreservaat
- Jeugdige Ambassadeurs
- Excursie Nestkastjes kijken Jeugd
- Het gaat goed met de IJsvogel
- Naturommetje Landgoed Gunterstein, 28 maart 2015
- Amfibiëntapjes
- NGK - Vogelexcursie naar Zeeland 18 april 2015
- Colofon

VOORWOORD

Eindelijk is hij dan aangebroken en hoe, de zomer.

Het koude voorjaar was één van de oorzaken van het slechte broedresultaat van de zwarte stern. Nu zijn er door de huidige warmte weer voldoende insecten om de acht overgebleven jongen te voeden en klaar te stomen voor de tocht naar het zuiden.

De ijsvogels daarentegen doen het erg goed met verschillende broedsels.

Dit voorjaar hebben zich diverse NGK-ers ingezet voor het redden van kikkers, padden en salamanders door het plaatsen van zogenaamde amfibieëntrapjes in de straatputten. Het resultaat vond ik verbluffend. Binnenkort zal de Natuurgroep hierover een rapportage aanbieden aan de gemeente

Stichtse Vecht. Mogelijk kan dan bij het ophogen in het kader van Kockengen waterproof bij iedere nieuwe put standaard een dergelijk trapje geplaatst worden. Het zal het amfibieënleed voor de toekomst behoorlijk verzachten.

Een bijzonder evenement was de nachtvlinderavond op 3 juli. Deze zomeravond met temperaturen van rond de 25 graden leverde ongeveer 35 soorten op, waaronder opvallend veel pijlstaarten. O.a. de Ligusterpijlstaart met haar spanwijdte van 9 cm, de grootste

nachtvlinder van Nederland. Ook Groot avondrood was in grote getallen aanwezig. Prachtig mooi!

Zo zie je maar dat weersomstandigheden een groot effect hebben op onze natuurlijke omgeving. Maar er blijft altijd wel iets moois te zien

Een fijne zomer.

Tekst: Ben van der Horst
Foto's: Hans Geuze

ONTHULLING PAUL VLAANDERENPAD

Op de dag van de arbeid, 1 mei 2015, heeft Paul Vlaanderen "zijn" naam bord aan het info huisje in het Polderreservaat onthuld.

Paul heeft zijn naamgeving aan het pad te danken aan de jarenlange inzet in het bestuur van de Natuurgroep Kockengen, maar ook aan zijn grote inzet voor allerlei zaken in en rond het Polderreservaat.

Zoals aangekondigd in de laatste ledenvergadering heeft Paul zijn functie na vele jaren in het bestuur neergelegd en hoopt hij het nu wat rustiger aan te

kunnen doen. Paul blijft wel actief binnen de NGK in de werkgroep, die de werkzaamheden in het landschap rond Kockengen voorbereid.

Tekst: Bram Paardenkooper
Foto's: Theo van Schie

BIRDING COLOMBIA

De groep (van links naar rechts: Fons van Haelst, Ries Samsom, Hans Geuze, lokale gids Gabriel Utria, Jieles van Baalen en Bram Paardenkooper)
Foto: Bram Paardenkooper

Traditioneel gaat een groepje Natuurgroepers jaarlijks ergens in de wereld birden en dit keer was een tweetal gebieden in Colombia aan de beurt. Colombia is inmiddels goed te bezoeken, de veiligheid is met sprongen vooruit gegaan. Het land is groot en de hoofdstad Bogota ligt hoog in de Andes.

We hebben twee gebieden bezocht, namelijk direct rond de hoofdstad en in het Noorden de Santa Marta Mountains. In beide gebieden zijn veel endemieten te vinden, w.o. veel hummingbirds. Het eerste gebied is het Chicaque Park ten zuiden van Bogota. Hier de lastige Black Inca gezocht en gevonden.

Het weer "boven" is vaak mistig en vrij koel. Het landschap is werkelijk fantastisch.

Ten noordoosten van Bogota ligt het Chingaza National Park. Het park ligt gedeeltelijk in de zogenaamde Paramozone met haar kenmerkende flora en fauna.

Chingaza NP
Foto: Bram Paardenkooper

Dichtbij Bogota aan de rand van de stad is een soort stadspark, het La Florida Park, waarvan een deel alleen toegankelijk is gesteld voor birders. Het is een meertjesgebied met mooie rietvelden en oeverzones. In dit gebied komt de uiterst zeldzame Bogota Rail voor en een nog zeldzamer soort Winterko- ➤

Black Inca
Foto: Jieles van Baalen

Chicaque Park
Foto: Bram Paardenkooper

... BIRDING COLOMBIA

Bogota Rail
Foto: Jieles van Baalen

► ning de Apolinar's Wren. We hebben ze allebei gezien.

Met een inlandse vlucht het berggebied boven Santa Marta bezocht. Dit berggebied ligt wat geïsoleerd en vormt het laatste noordelijk gelegen deel van de Andes. Bergopwaarts kan alleen met een stevige 4WD. Onderweg komen we door diverse hoogtezones, waar prachtige vogels te zien zijn, zoals de White-necked Jacobin en andere Hummingbirds.

White-necked Jacobin
Foto: Jieles van Baalen

Hoog gelegen ligt een lodge waar eigenlijk alleen maar birders komen. In de tuinen hangen zogenaamde feeders, die veel hummingbirds aantrekken. Rond de lodge zagen we o.a. de Black-fronted Woodquail en de endemische Sierra Nevada Brush-finch.

Het is een prachtige tocht geweest met meer dan 200 soorten vogels.

Tekst: Bram Paardenkooper
Foto's: Zie bijschriften

Crowned Woodnymph
Foto: Jieles van Baalen

Sierra Nevada Brush-Finch
Foto: Jieles van Baalen

Black-fronted Woodquail
Foto: Jieles van Baalen

DE RINGSLANGHOOP

In april is de ringslanghoop weer omgezet.

De hoop is tijdens de NL-doet dag in 2013 gemaakt met als doel nestgelegenheid voor de ringslang te creëren.

Hoewel de ringslang een aantal keren in het polderreservaat gezien is, heeft ze helaas niet in de hoop gebroed.

Wel zaten er onderin de hoop muisnesten en een hol met restanten van ganzen- en eendeneieren.

Mogelijk een tijdelijke verblijfplaats van een bunzing.

Met vijf personen is er aan de hoop gewerkt. Deze werd eerst volledig uit elkaar gehaald en vervolgens met vers plantaardig materiaal uit de omgeving weer opgebouwd.

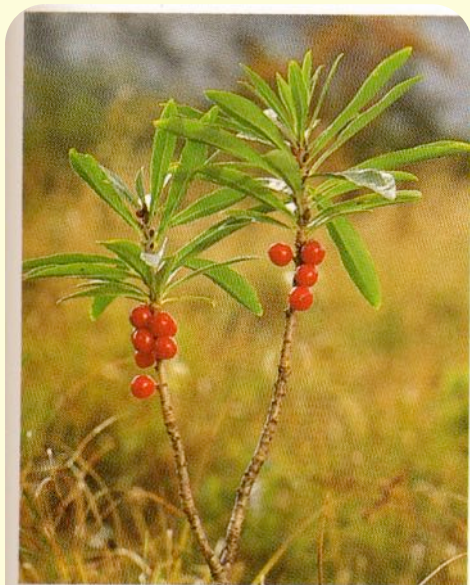
De hoop kan er weer twee jaar tegen.

Tekst en Foto's: Theo van Schie

ROOD EN ZWART PEPERBOOMPJE

Deze keer geen boom uit Kockengen, maar een struik van hooguit 1,5m hoog en een herinnering aan Cor de Kruif.

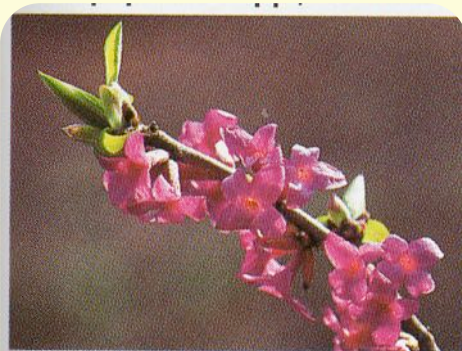

Rood peperboompje, vruchten

De Natuurgroep ging in het verleden met Pinksterweekend naar Zuid Limburg. Wij kampeerden dan op kampeerterrein het Zinkviooltje langs de Geul. Elke ochtend vertrokken we in kleine groepjes lopend langs de Geul, uitkijkend naar o.a. zinkviooltje, zinkboerenkers, zinklepelblad en ander plantjes en vogels.

Op een keer gingen we tot aan de hoge brug, een hele dag lopen. Daar zouden we bekijken of we de Hohnbach, een zijrivier van de Geul, konden bereiken. Daar was een voormalige zinkmijn met een geweldige zinkflora, veel orchideeën en daar kan je Peperboompjes vinden, vertelde Cor. Helaas zijn we nooit verder gekomen dan de hoge brug over het Geuldal.

Nu ga ik ieder jaar in het voorjaar met m'n tweelingbroer naar de oude

Rood peperboompje, bloemen

zinkmijn bij Kelmis en loop dan langs de Hohnbach. We komen dan het Peperboompje tegen en dan moet ik aan Cor denken en aan zijn enthousiasme over dat geweldig mooie natuurgebied, waar je o.a. het Peperboompje kan vinden.

Er zijn 2 soorten Peperboompjes, een Rood en een Zwart Peperboompje.

Beide boompjes zijn weinig vertakt en worden hooguit 1,5m. De bladeren zijn kort gesteld, langwerpig lancetvormig. **Het Rood Peperboompje** verliest het loof heeft zachtgroene blaadjes

Rood peperboompje in natuurlijke biotoop

en rode bloemen. **Het Zwart Peperboompje** is groenblijvend

heeft leerachtig dof/donkergroen blad, van onderen geelachtig en gele bloemen. De gehele plant is zeer giftig!

Hij komt bij voorkeur in schaduwrijke of halfschaduwrijke struwelen voor.

Zwart peperboompje, bloeiend

Tuintip: een zeer decoratieve tuinplant. De bloemen leveren nectar voor vroeg vliegende vlinders. De vruchten zijn voor vogels ongevaarlijk.

Tekst: Paul Vlaanderen

Foto's: Boek 'Struiken en heesters' van Bruno P. Kremer – Tirion

ZATERDAG 30 MEI EXCURSIE PARKBOS DE HAAR

Diep onder de indruk waren we, acht man/vrouw NGK, van de gedrevenheid en enorme vakkennis van de beheerder, Tim Kreetz. Hij leidde ons eerst rond over de hobbelige, uitgedroogde kleibodem van wat binnen afzienbare tijd een heus bos zal worden.

Een nieuwe uitleg van wat in de

twintigste eeuw het landschapspark de Haar is geworden ('zoals de baron zou kunnen hebben'). Geen nieuwe natuur, maar een mooi nieuw recreatiegebied met weiden en bos, grote vijvers, bomenlanen in het verlengde van Haarzuilenslanen, waar mensen van alle leeftijden zich in de toekomst met plezier kunnen ontspannen. Een enorm terrein (70 ha), tussen de spoorlijn en bestaande wegen, met mooie overgangen naar het polderlandschap. De kronkelende oevers van vijvers die steeds als het ware in het niets verdwijnen scheppen een indrukwekkende ruimtelijkheid. Interessante details: een rododendron-eiland en een ijsvogelwand. Nu al vinden veel dieren het terrein interessant en dat zal in de toekomst alleen maar sterker worden.

Vervolgens fietsten we naar de Vleuten-De Meense kant van Haarzuilens,

waar ook een grote uitbreiding van het park in aanleg is. Hier liggen voornamelijk akkers, waar beheerder en pachters 'oude' gewassen (o.a. rogge en quinoa) telen. Op de akkers zijn ook ouderwetse wilde plantensoorten (met als bekendste: klaprozen (ruige), korenbloemen en bolderik) ingezaaid, waaronder bijna uit Nederland verdwenen soorten, zoals akkerboterbloem, naaldenkervel en geoorde veldsla (allemaal rode lijstsoorten) in een poging om oude tradities te doen herleven. De beheerder reist stad en land af om het juiste, vaak zeldzame zaigoed te vinden. Informatiebordjes en strategisch geplaatste banken en tafels geven het gebied een interessant recreatief accent.

Met de Hamtoren als prachtige blikvanger aan de nabije horizon beluisterden we nog tientallen wetenswaardige

details over ontwikkelingen aan de A2-kant van het landschapspark, waarna we om 12.15 uur langs het commercieel bruisende Haarzuilens weer naar Kockengen terugfietsten.

Er worden in onze omgeving echt prachtige dingen gedaan in het grensgebied van natuur en cultuur, door bevlogen en uiterst deskundige mensen. Dat belooft veel voor de toekomst.

Neem vooral een kijkje op de [website over Parkbos de Haar](#) van natuurmonumenten.

NESTKASTWERKGROEP

Met pet is Johan Tuls

zijn, zodat wij wat ervaring op konden doen en we zouden kijken hoe iedereen het vond gaan.

Na dit jaar ben ik coördinator geworden van de Nestkasten Werkgroep Woerden en zijn er 2 andere mensen aangesteld om Kockengen en Haarzuilens te coördineren. Sinds die tijd hebben we veel kasten verhangen, gerepareerd en nieuwe gemaakt. Veel nieuwe locaties gevonden en daar onze nieuwe kasten geplaatst. Tevens al onze bestaande kasten gecontroleerd en uilen/torenvalken geringd, waar dat mogelijk was.

Op dit moment hebben we in rayon Woerden zo'n 150 kasten

Geachte Lezer,

Hierbij zal ik mezelf even voorstellen. Ik ben Johan Tuls en 37 lentes jong. Ik ben al meer dan 10 jaar zzp'er in de elektrotechniek

Hobby's zijn vogelen en vissen. Sinds een jaar of 3 geleden is er nog een 3de hobby/ werk bijgekomen: uilen en roofvogels.

Een paar jaar geleden was ik op zoek naar een groep die actief was met uilen en roofvogels. Druk aan het zoeken geweest, en uiteindelijk kwam ik bij de NGK terecht. Na wat mails heen en weer met Theo van Schie werd duidelijk, dat de NGK wel een werkgroep voor uilen en roofvogels heeft gehad, maar dat deze op dat moment nog maar uit 2 man bestond. (Theo en Paul). Er waren

dus te weinig mensen om actief mee aan het werk te gaan. Na een tijdje kreeg ik toch een mail terug van Theo, dat er nog iemand actief wat wilde gaan doen voor uilen. Nu waren er 2 mensen die aan de gang wilden, maar ook dit was te weinig om mee te starten. Daarna zijn we met zijn allen druk nieuwe mensen gaan zoeken, die wat tijd en energie wilden steken in een nestkasten werkgroep.

Na enige tijd hadden we redelijk wat mensen bereid gevonden om een handje te helpen. Er werd een eerste vergadering gepland met alle belangstellende en Marc van Leeuwen (ringer van provincie Utrecht die alle adressen van de NGK had waargenomen). Theo stelde voor dat hij 1 jaar de coördinator zou

in ons beheer en hebben we tussen de 10 en de 15 mensen die actief zijn in onze werkgroep. We boeken nu ook steeds meer successen:

2014: 1 legsel van Bosuil gevonden met 4 jongen.

2015: 6 legsels van Bosuilen gevonden met 15 jongen.

En we hopen dat dit ook voor de Steenuilen en de Kerkuilen gaat gebeuren Maar dat is nog een beetje te vroeg om te zeggen, omdat de meeste Kerken Steenuilen op dit moment nog op eieren zitten. Maar ik zal jullie op de hoogte houden.

Met vriendelijke groet,
Johan Tuls

VROEGE WEIDEVOGEL. NATUURROMMIETJE, 14 MAART 2015

GEORGANISEERD DOOR SJOERD GELS, ARJAN DE LEEUW EN DENNY DE LANGE

Er kwamen 26 mensen mee, waarvan 11 kinderen.

We gingen bij Denny de werf op en door het weiland. Daar hoorden we al gauw een grutto.

We zagen ook veel smienten in een groep over het weiland vliegen.

Een stukje verder zagen we een gannest met 7 eieren.

We liepen door en kwamen bij een plank uit, daar gingen we over heen.

We liepen over de Hollandse Kade naar een recreatieplas De Grutto. Daar zagen we veel vogels. Onder andere de kramsvogel, die was heel mooi.

We gingen toen door veel weilanden richting Teckop. Daar zagen we veel weidevogels.

Aan het eind van de weilanden moesten we een brug over.

We liepen door naar een man, die zijn weiland voor de natuur onder water had gezet.

“Dat heet plas dras”, zei Gerard. Daar zaten bonte strandlopers op en we zagen een grote mantelmeeuw. Op het einde van de tocht gingen we nog chocolademelk met cake eten en drinken.

Het was een leuke tocht. In totaal 53 soorten vogels gezien. Het is voor herhaling vatbaar.

Tekst: Denny de Lange
Foto's: Gert Jan Stegeman

MATIGE BROEDRESULTATEN BIJ DE ZWARTE STERNS IN HET POLDERRESERVAAT

De Natuurgroep Kockengen legt jaarlijks broedvlotjes voor de zwarte sterns uit in het Polderreservaat Kockengen. Dit voorjaar zijn de vlotjes uitgelegd op 2 mei.

Tijdens het uitleggen verscheen er al een groepje van 9 zwarte sterns, die een verkenningsrondje maakten boven het Polderreservaat. Dat stemde hoopvol, de zwarte sterns waren terug uit Afrika en wisten de polders van Kockengen weer te vinden. Rond 15 mei werden de broedvlotjes bezet door de zwarte sterns en de eerste eieren waren er op 16 mei. Een volledig legsel bestaat uit 3 eieren. Dit jaar was de bezetting van de vlotjes iets lager dan andere jaren, in totaal 17 broedparen. In voorgaande jaren wat dit 19 – 20 broedparen.

Tussen 4 en 10 juni zijn de eieren uitgekomen en moesten de oudervogels op zoek naar voedsel. En dat viel niet mee. Door het aanhoudend te koude weer waren er nog weinig grote insecten. De zwarte sterns zochten vooral voedsel op groot open water: het Heicop, in het Polderreservaat en op de vijver langs de Dreef. De kuikens kregen visjes en insecten gevoerd. Er was

schijnbaar nog weinig voedsel te vinden in de polders, de zwarte sterns werden zelfs jagend gezien in de woonwijk o.a. boven de sloot van de Koningin Juliana-weg.

Er is veel uitval, veel kuikens verdwijnen binnen 1 week na het uitkomen. De aanhoudende kou en harde wind zullen daar een rol bij spelen en het daarmee samenhangende (schaarse) voedselaanbod. Tijdens het monitoren van de kolonie wordt ook gezien dat er dode kuikens op de vlotjes liggen. Na half juni zijn er een paar warme dagen en worden er weer libellen gevoerd, normaal het stapelvoedsel voor de kuikens.

Ook de aanwezigheid van twee roodwangschilpadden in het Polderreservaat doet geen goed aan het broedresultaat. Deze waterschildpadden klimmen op de vlotjes om te zonnen. Daarbij kantelt het vlotje en rollen eieren in het water of worden de kuikens langdurig verjaagd.

Vandaag (22 juni) zijn er nog 6 vlotjes met in totaal 8 kuikens. Op één vlotje is nog een compleet broedsel van 3 kuikens, op overige vlotjes is 1 kuiken aanwezig. De oudervogels lijken net

genoeg voedsel te kunnen aanslepen om dit jong groot te brengen. Op 4 vlotjes zijn de zwarte sterns begonnen met een nieuw legsel.

Hopelijk komt er nu wat warm zomer weer met veel grote insecten (libellen) en kunnen de zwarte sterns en hun kuikens straks uitvliegen richting IJsselmeer op daar op te vetten voor de reis naar de kust van West Afrika.

JEUGDIGE AMBASSADEURS

Denny de Lange en Arjan de Leeuw hadden het idee opgevat om namens de NGK op de kledjesmarkt te staan tijdens Koningsdag.

Met persoonlijke zaken, maar ook voor de NGK.

De NGK-vlag werd bij Ben geleend.

Tijdens de markt werden leden geworven, drie nieuwe leden hebben zich die dag aangemeld.

Bedankt jongens, jullie zijn echte ambassadeurs voor de NGK.

Tekst en Foto's: Ben van der Horst

EXCURSIE NESTKASTJES KIJKEN JEUGD

Op 16 mei waren 11 jeugdige leden aanwezig tijdens de excursie 'nestkasten kijken'.

We verzamelden op de Driestammenweg. Vandaar gingen we lopend naar het polderreservaat, waar in januari tijdens een naturommetje voor de jeugd de nestkastjes zijn opgehangen.

Het was leuk om te zien, dat vier van de vijf nestkastjes door koolmezen bezet waren.

De kastjes zijn op (kinder) ooghoogte opgehangen, zodat je goed in het

kastje kunt kijken. In één van de nestkasten waren de jongen goed te zien.

Na afloop zijn we nog bij de familie De Lange geweest, waar we via een camera in een spreekkast de beelden van de jonge spreeuwen op TV konden zien.

Daarna was er warme chocolademelk. Iedereen vond het een leuke excursie.

Tekst en Foto's: Ben van der Horst

HET GAAT GOED MET DE IJSVOGEL.

NATUURGROEP KOCKENGEN
ZOMER 2015

In 2008 ging het erg goed met de Ijsvogel en heeft de Natuurgroep Kockengen een drietal broedwanden voor Ijsvogels gemaakt. Helaas (voor de Ijsvogels) volgden er een aantal strenge winters en nam de populatie snel af.

Na het eerste broedsucces in het Polderreservaat bleef het dan ook even stil. Maar, met het opwarmende klimaat en de laatste zachte winters neemt het aantal broedparen weer spectaculair toe. In 2015 wordt waarschijnlijk het recordaantal broedparen (1000) over-

troffen en daar mogen ook wij van meegenieten.

Het prachtige vogeltje broedt nu in twee van de drie broedwanden en is vaak te bewonderen rondom Kockengen.

Goed opletten dus. Meestal hoor je de Ijsvogel voor je hem ziet. Het roepje is onmiskenbaar. Luister maar eens mee:

[ijsvogelroep](#)

Tekst: Pieter Hielema
Tekeningen: Bixxy en onbekend

28 MAART 2015

Er kwamen 6 mensen mee. Niet zo veel, maar degenen die er niet waren, hebben wat gemist.

We moesten verzamelen op het 3-Stammenplein. Toen het half 9 was, fietsten we naar Breukelen. Daar is het Landgoed.

Toen we er waren, liepen we het bos in. We hoorden gelijk al trrrrrr, een grote bonte specht. We liepen door het bos en hoorden allerlei vogels, zoals de koolmees en winterkoning.

We kwamen bij het eind van het pad en hadden een uitzicht over een brede, stromende sloot. En zagen een omgevalen boom. We dachten, dat is een goede plek voor een ijsvogel.

We liepen naar rechts en kwamen veel mooie planten tegen, zoals speenkruid en de pracht framboos.

Bij het eind van het pad keken we over de sloot en...

!!!! "Kijk, een ijsvogel", zei Ben van der Horst!!!! En ja hoor, daar zat hij aan het eind van de sloot op een tak boven het water. Hij was heel mooi, maar hij vloog weer weg.

We liepen naar een stuk, waar veel bomen met klimop waren. Daar kon gemakkelijk een bosuil in zitten. Misschien zien we er nog wel!

We konden niet verder lopen, want er stond een bord VERBODEN TOEGANG. We liepen terug en Jan de Lange zei: "Zullen we nog even om het hoekje kijken, misschien zit de ijsvogel er weer".

Ja, heel dicht bij op een tak boven het water. Je kon met je verrekijker hem heel duidelijk zien. Hij draaide zich nog een keer om, toen zagen we zijn oranje buik. Hij was prachtig. Hij bleef nog een tijdje staan en toen vloog hij weg.

Een tijdje later liepen we in een ander deel van het bos, daar zagen we de boomklever. Hij was heel mooi. Toen liepen we door en zagen een hele mooie boom. Hij had een leuke vorm. Ik, Denny, klom er in en opeens vloog er een bosuil uit. Hij vloog tussen de bomen door en hij was weg.

We kwamen Paul Vlaanderen ook nog tegen en zagen de keep, een mooie vogel.

Toen we uit het bos waren, gingen we naar het cafe Het Regthuys. Daar dronken we nog wat. Daarna moesten we in de regen terug fietsen.

We hebben nog veel gezien en het was heel leuk. Ik hoop dat er volgende keer meer mensen mee komen.

Tekst: Denny de Lange
Foto's: Wikipedia.org

Kleine watersalamander op weg naar boven op een trapje gemaakt door de Natuurgroep in een straatkolk eind Zwanebloem.

“Trapjes in waterputten (straatkolken) maken Kockengen nu ook kikkerproof” stond er boven een artikel in het AD van 5 mei j.l.

Dat artikel werd geschreven omdat de natuurgroep dit voorjaar een uitgebreid onderzoek heeft uitgevoerd naar het voorkomen van amfibieën in straatkolken. Wat is het geval? De gemeente Stichtse Vecht heeft dit voorjaar in het kader van het project Kockengen Waterproof in de van Zuylenweg in totaal 8 nieuwe straatkolken mét en één straatkolk zonder ingebouwde amfibieëntrap geplaatst. Op 31 maart zijn deze amfibievriendelijke kolken door de leverancier Wavin met een officieel tintje aangeboden aan de gemeente Stichtse Vecht en aan de Natuurgroep Kockengen.

Daarnaast heeft de Natuurgroep in het kader van NL-doet-dag 22 amfibieëntrappen gemaakt en er nog 24 bijgekocht bij Vivara en deze trappen op 21 maart geplaatst in kolken van enkele straten in het dorp waar veel amfibieëntrek voorkomt (Julianaweg, Bernhardweg, Zwanebloem, Wagendijk in dorp). De Natuurgroep heeft de gemeente gevraagd de mogelijkheid te onderzoeken of het mogelijk is in nog meer wijken waar de straten worden opgehoogd en waar amfibieëntrek voorkomt, kolken

met ingebouwde amfibieëntrap te plaatsen.

De Gemeente wil eerst weten of de amfibieëntrappen werken. De Natuurgroep heeft daarom aangeboden hier onderzoek naar te willen doen. Zes leden van de Natuurgroep hebben vanaf eind maart tot eind april om de dag de 54 kolken met een trap en ook nog eens 25 kolken zonder trap gecheckt op het voorkomen van amfibieën, zoals de gewone pad, de kleine watersalamander en de bruine kikker. Hier zijn vele uren ingestoken. Het resultaat mag er zijn. Uit het onderzoek blijkt overduidelijk dat de pad en kleine watersalamander gebruik maken van de geplaatste trapjes. Enkele conclusies uit het onderzoek zijn:

1. De aantallen van de gewone pad en kleine watersalamander waren in de straatkolken met een amfibieëntrap beduidend lager dan in de straatkolken zonder trap. Dit is een sterke aanwijzing dat veel amfibieën uit de kolken met een trap weten te ontsnappen via deze geplaatste trappen. Ook verschillende waarnemingen van amfibieën op de trapjes tijdens de controles wijzen daarop (zie foto's).
2. Ondanks de trappen werden er toch nog dode amfibieën aangetroffen in deze kolken. De doodsoorzaak ➤

...AMFIBIËNTRAPJES

Kleine watersalamander en gewone pad beginnen samen aan hun lange reis naar de vrijheid op een gekocht trapje van Vivara in een straatkolk eind Zwanebloem.

- moet gezocht worden in de zeer slechte kwaliteit van het water in de kolken. Het was soms zwart, het stonk en regelmatig werden gasbellen waargenomen. Dat is waarschijnlijk de oorzaak van het snelle sterven van de amfibieën die soms nog maar amper 1 dag in de kolk zaten.
3. De meeste gewone padden en kleine watersalamanders werden aangetroffen in de kolken op locatie Zwanebloem-eind (t.o. Kerkweg). Waarschijnlijk speelt het plasje op de hoek Zwanebloem-Kerkweg daar een belangrijke rol in. Het is voor die soorten een uitstekend voortplantingsbiotoop.
 4. Bruine kikkers werden nauwelijks in de kolken aangetroffen. De trek van deze soort was al voorbij toen het onderzoek startte. Het zijn ook uitstekende springers, dus een stoep is voor hen geen echt obstakel.
 5. Van de andere dieren was het grote aantal loopkevers dat in de kolken zonder trap dreef op de locatie Zwanebloem-eind zeer opmerke-

lijk. In de tegenover liggende kolken met trap werd er niet een gezien. Vermoedelijk maakten zij daar gebruik van de trappen om te ontsnappen.

De Natuurgroep hoopt, dat de gemeente met dit onderzoek overtuigd is van het nut en noodzaak van vaste amfibieëntrappen in straatkolken in Kockengen. En dat dit type kolken een vast onderdeel worden in de volgende fasen van het Project Kockengen Waterproof. Daarmee leveren de kolken niet alleen een belangrijke bijdrage aan het in stand houden van amfibieënpopulaties in Kockengen, maar leveren ze ook een bijdrage aan de natuurvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.

Tekst: Gerard van Zuijlen
Foto's: Gerard van Zuijlen
Laatste foto: Cocky van Zuijlen

Controle van kolken op locatie eind Zwanebloem door Gerard van Zuijlen met zijn kleinkinderen.

NATUURGROEP KOCKENGEN
ZOMER 2015

NGK - VOGELEXCURSIE NAAR ZEELAND 18 APRIL 2015

Op zaterdag 18 april vertrokken we vroeg uit Kockengen voor een vogelexcursie in Zeeland. Gerard van Zuijlen was onze excursieleider en had alles goed voorbereid.

Het eerste reisdoel was de Herenkeet op de dijk bij Kerkewerve aan het Nationale Park de Oosterschelde. Verder stonden het Plan Tureluur, De Prunje en de Brouwersdam op het programma: kortom, een naturommetje Zeeland.

Op het moment dat we aankomen op de dijk bij Kerkewerve, is het laagwater. Aan de palen in het haventje voor de Herenkeet was goed te zien, dat het water een paar meter hoger kan staan. Niet ver uit de kust lagen de zandbanken droog met grote groepen foeragerende vogels. We zagen er gelijk de eerste kust- en wadvogels: Visdief, Eider-eend, Bergeend en een groepje Wulpen.

Als alle deelnemers zijn gearriveerd, vertelt Gerard ons meer over het gebied en het plan Tureluur.

Na de Watersnoodramp in 1953 zijn de Deltawerken aangelegd. De Oosterschelde kreeg een stormvloedkering. Deze dam bracht veiligheid, maar veroorzaakte ook schade aan de natuur. Zo ging de geleidelijke overgang tussen zout en zoet land deels verloren. En verdwenen slikken en platen deels onder water. Kustvogels hebben zo geen plek meer

om te broeden of om voedsel te zoeken.

Om de typische Zeeuwse planten en dieren terug te brengen is Plan Tureluur in het leven geroepen. Vooral aan de Zuidkust van Schouwen-Duiveland zijn er nieuwe natuurgebieden aangelegd.

Na deze inleiding gingen we op pad. Vanaf de dijken hadden we prachtig uitzicht over de Oosterschelde en binnendijks over het gebied van plan Tureluur. En we troffen prima vogelkijkweer, helder zonnig met een frisse wind. In dit plas-drasgebied met kleine eilandjes was het enorm druk met vogels. Honderden grazende Brandganzen, broedende Kluten en rietkragen met allerlei kleine zangvogels en natuurlijk de Tureluur. Door dit uitzicht en de vogelrijkdom wordt deze wandelroute over de dijk ook wel de vogelboulevard van Zeeland genoemd. Op de weg terug naar de Herenkeet werd er nog een Slechtvalk gespot bij de zandbanken in de Oosterschelde, zwom er een Middelste zaagbek vlak langs de oever en zagen we een prachtig groepje Gele kwikstaarten op het talud van de dijk. ➤

...NGK - VOGEL-EXCURSIE NAAR ZEELAND 18 APRIL 2015

► Bij de Heerenkeet werd een kopje koffie gedronken, al dan niet met appeltaart. Dit restaurant boven op de dijk heeft al een lange geschiedenis achter de rug.

De Heerenkeet.

De eerste beschrijvingen van het kleine gebied rond deze haven stammen uit 1576. Later wordt beschreven hoe hier in 1662 het middeleeuwse Renegerskerke aan de golven prijs werd gegeven. In 1763 werd een dam naar de zandplaat voor de kust aangelegd, een zogenaamde blindendam. De dam werd na vier jaar verzwolgen door de golven, maar de "zoeltent" bestaat nog steeds. Uit deze tijd stamt de eerste herberg op Flauwers. Een "keet" aan de dijk werd onder de naam "d' Eerekeete" rond 1852 de vergaderplaats voor "Het Polderbestuur", dat wil zeggen de dijkgraaf met zijn heemraden, ook wel de Heeren van het waterschap Schouwen genoemd.

De herbergier verplichtte zich de "Heeren" van het een en ander te voorzien. In 1914 kreeg de uitspanning zijn definitieve naam "De Heerenkeet" met vergunning. In 1943 werd de herberg door de bezetter gesloopt. In 1948 werd het herbouwd. Tijdens de watersnoodramp in 1953 diende "De Heerenkeet" als toevluchtsoord voor de omwonenden. De haven in zijn voormalige

vorm stamt uit ongeveer 1850 en diende voor het vervoer van suikerbieten naar de fabrieken in West-Brabant.

Na de koffie vertrokken we richting De Prunje, een polder die recent is in-

doorloopt tot in de hals. De Zwartkopmeeuw is een betrekkelijk nieuwe soort voor Nederland. Oorspronkelijk kwam deze meeuw alleen voor in het Zuidoosten van Europa rond de Zwarte zee. Maar de afgelopen decennia heeft de soort zich verder verspreid over Europa en broeden er sinds de eeuwwisseling ca. 2000 paar in ons land, de meeste in het Delta gebied.

Vanuit De Prunje zijn we naar onze laatste stopplaats gereden op de Brouwersdam, een plek waar we ruim uitzicht hebben over de Noordzee. We speuren de zee af op zoek naar bijzondere kustvogels. Er staat een stevige wind en er zijn behoorlijk hoge golven. Er zijn helaas maar weinig vogels op ►

gericht als vogelgebied. Het gebied is afgegraven en bestaat grotendeels uit ondiep water met kleine eilanden, waar de wadvogels bij hoogwater in de Oosterschelde kunnen broeden, rusten en foerageren. In het nu nog kale gebied zaten diverse eendensoorten en grote groepen Kokmeeuwen. Bijzonder was de waarneming van een aantal Zwartkopmeeuwen in deze groep Kokmeeuwen.

De Zwartkopmeeuw lijkt veel op de Kokmeeuw, belangrijk verschil is dat de 'kap' donkerder is, zwart, en verder

zee te spotten. Maar dit wordt ruimschoots goed gemaakt door een grijze zeehond, die vlak voor de kust foeraert en af en toe met zijn kop boven de golven uitkomt en verbaasd naar al die mensen op de dijk kijkt.

...NGK - VOGEL-EXCURSIE NAAR ZEELAND '18 APRIL 2015

► Halverwege de middag gaan we weer richting Kockengen. Het was een mooie excursiedag, met weer dat past bij Zeeland: zonnig en een stevige wind. We zijn weer veel interessante dingen te weten gekomen over de natuur van Zeeland, de natuurontwikkelingsgebieden langs de Oosterschelde en de vogels die er voorkomen. In totaal zagen we 61 vogelsoorten.

Tekst & foto's: Theo van Schie

#	SOORT	#	SOORT	#	SOORT
1	Aalscholver	22	Kievit	43	Slechtvalk
2	Bergeend	23	Kleine mantelmeeuw	44	Slobeend
3	Blauwe reiger	24	Kleine zilverreiger	45	Soepgans
4	Bontbekplevier	25	Kluut	46	Spreeuw
5	Brandgans	26	Kneu	47	Steenloper
6	Bruine kiekendief	27	Knobbelzwaan	48	Tafeleend
7	Buizerd	28	Kokmeeuw	49	Torenavalk
8	Eidereend	29	Koolmees	50	Tureluur
9	Ekster	30	Krombekstrandloper	51	Visdief
10	Fazant	31	Kuifeend	52	Wilde eend
11	Fitis	32	Lepelaar	53	Winterkoning
12	Fuut	33	Meerkoet	54	Wintertaling
13	Gele kwikstaart	34	Merel	55	Witte kwikstaart
14	Graspieper	35	Middelste zaagbek	56	Wulp
15	Grauwe gans	36	Nijlgans	57	Zilvermeeuw
16	Groenpootruiter	37	Ooievaar	58	Zilverplevier
17	Grote stern	38	Rietgors	59	Zwarte kraai
18	Grutto	39	Rietzanger	60	Zwarte ruiter
19	Holenduif	40	Rosse grutto	61	Zwartkopmeeuw
20	Houtduif	41	Rotgans		
21	Kauw	42	Scholekster		

BETER LEREN FOTograFEREN?

Neem voor meer informatie en het volledige aanbod workshops eens een kijkje op zijn website: www.hayobaan.nl.

Op zoek naar manieren om je (wildlife) fotografie-vaardigheden te verbeteren? Neem dan eens deel aan een workshop van NGK lid Hayo Baan. Hij biedt diverse workshops en tours voor een gunstige prijs.

Voor natuurfotografie enthousiasten biedt hij bijvoorbeeld een dagworkshop [roofvogelfotografie](#) aan in Nederland. Ook meerdaagse workshops naar o.a. [Helgoland](#) of het [Beierse woud](#) behoren tot de mogelijkheden.

NATUURGROEP KOCKENGEN ZOMER 2015

De jaarlijkse contributie van € 10 of de vriendenbijdrage van € 20 per jaar wordt in januari van elk jaar door de Natuurgroep automatisch van je bankrekening geïncasseerd. Daar waar dit anders afgesproken is neemt de [penningmeester](#) zelf contact met je op.

COLOFON

Voorzitter

Pieter Hielema, Purperreiger 11, tel. 0346 - 240211
pieter.hielema@natuurgroepkockengen.nl

Secretaris

Ben van der Horst, Zwanebloem 5, tel. 0346 – 241185,
ben.van.der.horst@natuurgroepkockengen.nl

Penningmeester

Bram Paardenkooper, Wagendijk 39, tel. 0346 – 241872,
bram.paardenkooper@natuurgroepkockengen.nl

Algemeen Bestuurslid

Theo van Schie, Kon. Julianaweg 7, tel. 0346 – 241060
theo.van.schie@natuurgroepkockengen.nl

Gerard van Zuijlen, Heicop 7, tel. 0346 - 576147
gerard.van.zuylen@natuurgroepkockengen.nl

NGK Nieuwsbrief

Hayo Baan, Prins Bernhardweg 14, tel. 06 - 12308489
info@hayobaan.nl – www.hayobaan.nl

